

[Clarissimo Jureconsulto Johanni Mentzer Wra-
tislaviensi, Amico longe. Charissimo.]

Viro et integro et erudito Johanni Hesso
Bononia.

Salutem. Patri tuas literas reddidi, qui me summa cum hu-
manitate excepit, atq; ita factum est, ut et ipsi et tibi quanti-
plurimum debeam. Colleam nostram ne conveni, qui et
ipse laetissimo convivio me excepit. Rōi Birckamerum,
cujus gravitas mihi adeo placet, ut nihil supra. Contraxi
amicitiam cum doctore Michaelē Mareschallio. Quid
multa? Haec mihi omnia ex sententia successerunt. Sed
aliquos Nūrenbergenses ad partes Ecclesiarum aliquantū pro-
pensionem esse, magnopere doleo. Utinam eis omnibus iudici-
um Wilibalestinum contigeret. Tu bene vale cum nostris
omnibus. Norimbergae Anno M. D. XLIX. quinto calend.
Septemb.

Tuas J. G. Pflug.

Reverendissimo Patri Martino Luthero, Augustiniano
Litterarum Professori cum docto, tum
sancto, Amico nro antiquissimo.

P. P. D. Dno Martino Venerando iteniq; mihi charissimo, formam
in te amorem meum custodiunt, quod summa familiaritate.
Erfordia bonis artibus simul operam dedimus aetate juvenili, quod
tempus inter similes mores artibus: fundamenta amicitiae collo-
cat. Deinde quod te habemus tam egregium defensorem recte
pietatis, quam tantum protegis clypeo scriptura, quantum
conantur alii spe lucri subvertere; quid fit, ut qui tam longe
abim, saepius tecum colloquar, jurgam dextram, de te somniam,

quam tu, quos prope habes, in quo te Hesperum nostram testem
 facio, utraque nostram apud te legatione fungentem. Movet in re
 Martine, movet controversia, quam tibi concitaverunt cum multis
 aliis, in caput tuum conspirantes Dominiciste. Et nisi contingere
 divinitus huic corrupto seculo, ut te Magistrum doctrinae Christianae
 fueretur coelestis dextra, iam a nobis esse declamatus, tantus ille
 feror est, qui doctrinam suam quam Xpisti malint probari.
 Tanta Romana avaritia, ut mille veneni modos ac proditorum
 inveniat, ubi quid lucro officit, iam in Germania adhuc esse
 nondum eruditum erat vestram illud panicum bellum. Anno
 post Jacobo Fuchsio tuae item singularis patrono, dum Petrus
 Lincina visitaretur voto, primum nuncium ceptorum arma
 rum attulit. Primum autem, quod in manus nostras, ex eo libello
 vario certamine pervenit. Ecce dialogus Sylvestri Theologo
 acuti, somathis salibz, feliciter utentis, ita ut ferreas tuas
 nasos commoveat. In partes Pontificias defendendi sua sponte
 influit veritas. Post illud acumen mittit nobis Andreas Trippe
 Decanus Gopenbergensis suum commentarium in disputatas
 conclusiones. Deinde disputationem Augustensem, quae omnia
 a nobis selecta avidè, multorumq; doctorum hominum manibus
 contrita; Romanis legationis, quo saltem de te per malos homi-
 nes divulgatae famam supprimeremus. Opertebat ista secreto
 fieri, ut venirent in manus legentium sine nomine, mitterentur
 ne quid mali capitibus nostris auerere per imprudentiam in
 locis, quibus formidabile est imperium sacerdotum: Nam
 loca haereticorum habentur, qui Roma tuos libellos probant
 et qui important, capitati periculo important, impatiens enim
 enim Romae superbia, semper formidulosa, ne quid veritas
 veniat eorum, quae per tyrannidem occupantur. Significat dispu-
 tatione tua, qui volebant inter Theologos prudentius iudicia
 differere

differere
 Pontif
 tale ex
 quam
 gionem
 non e
 vester
 logi r
 sic s
 Pontif
 sua co
 Catholi
 insig
 perm
 sese ep
 Roma
 posse
 centun
 vicari
 enim
 lecti, q
 Quid ig
 laere
 cipes e
 vim a
 gerrig
 henden
 minici
 populy
 omnia
 inquirere

Discrebant corde corde seum esse ore dissentire; non tam quod
 Pontificis iram formidarent, quam quod illius diminuta auctori-
 tate status Christiana rei publice perturbaretur, qua sententia
 quam proba sit ipsi viderint. Ego sic existimo Christianam reli-
 gionem non egere furo, ac qui aliter ore quam corde sentit, eum
 non esse Xpisti discipulum, cuius doctrina praecipit, sit sermo
 vester Est est, Non non, quin sententia si egi, steterint Theo-
 logi recentiores, idemque disputarent ac in Aristotelicis decretis
 sui aenei muri, non ei ventum esset, ut cogeremur plus obedire
 Pontificis voluntati quam Xpisti praeceptis, neque tamen in Roma
 sua controversia tantam gravare, illis adeo multasset fidem
 Catholicam in auctoritate, neque in aliam formam, formam sui
 ipsius, qui cum sit homo divinos honores sibi ab assentatoribus
 permittit impendi. Contempta eius forma, qui deus cum esset,
 sese exinanivit accepta forma communis vix servi. Vox est
 Roma etiam eorum, qui sapere videntur, illud non esse non
 posse Christianissimum: quod Pontifici illi visum fuerit, in eo si
 centum Paulos, si totam scripturam objicias, cum sit ille Christi
 vicarius, duem hunc firmissimum sanctum quo regatur, versantur
 enim in communi usum loci quidam ex scriptura mali intel-
 lecti, quibus ora contradicendum est vestigio obscurare conantur.
 Quid igitur faciat disputatio tua, quem fructum nobis afferent
 haec libera amissa auctoritate? Nempe nullum, nisi Prin-
 cipes et Episcopi sanctius durent verba dei defendere, quam
 vim auri effundere pro tot palliis, indulgentiis, bullis, nugis,
 gergis, quo S. Patres sua scorta et cyperos alunt. Repre-
 hendenti mihi quandoque coram quodam Magistro nostro do-
 minicista immodicam licentiam Romanam, qua Christiani
 populi premeretur et mores polluerentur. Respondit ille fieri
 omnia illa divina providentia et de dei voluntate non esse
 inquirendam. Cui ego si crimina libet defendere divina

providentia multo sanctius licet eadem proficere auctori-
 tate scripturae, gladio spiritus, quod est verbum dei, quandoquidem
 voluntas dei non aliunde cognoscitur quam ex testimoniis scri-
 pturae, progressa ex ore altissimi, hoc est dicitur Martine, ut in-
 telligas quam parum valeat sonus, et dixeris mirabilia testi-
 monia tua domine, ideo scrutata est anima mea. Eo enim
 impietatis progressum est, ut qui vocetur bonus Christianus
 vel Theologus, is extremo contempti spectus esse videatur
 qui verò salutatur è cubiculo vel à mensa Pontificis, idem
 habetur gallinae filius alba. ut Pontifex in dignitate primus
 teneat locum, Christus postremum, nihil fingitur hic
 cum progreditur Rex sacrificulorum, tot Cardinales, tot pro-
 notarij, tot Episcopi, tot praesbiteri, tot legati, tot causidici
 circa ipsum glomerantur quot famelicæ aves ad petridæ
 cadavera conflant, sequitur Christus Eucharistia in ex-
 tremo cohorte quam impudicæ mulieris et prostituti pe-
 eri constituunt. Fui nuper Romæ cum Hæssæ nostris, vidisse
 veterum monumenta, vide carhedram pestilentie, vidisse
 vivat, vidisse piget, invaserint ibi me quidem de indul-
 gentiis et Pontificis potestate, acuti ut sibi videbantur. Quis
 ego de iis aut possem aut velim disputare presentim Romæ
 faciendo me turbari, nisi quod aliquando per Joannem respon-
 di, quod solus Dominus ad inferos ducit et reducit, euidem
 verboso ferenti remissionem peccatorum à deo Patre in
 manus Pontificis, propterea quod Christus Petrus dicat, quod
 quid solveris super terram. Non ergo victor es Martine
 quamvis armatus presidio scripturae, gladio spiritus Sancti
 jugulum adversarii petieris peres Romanam sedem, non pe-
 nitentia habet iudicium de victoria; hæc enim ab illa, solummodo
 tuo teste auctoritatem sortitur. Sed ab hac difficultate non
 vum te servat provocatio tua ad tribunal generalis
 concilij

concilii, adeo ex omni parte munita presidio viri di- de Ho 1519.
 vini et humani ut ab adversariis, quam laudem meretur.
 De miram quantum bilem concilet Florentina factioni timi-
 da, ne sublato jure in animas defunctorum postea simili
 disputatione detrahantur pallia, reservationes, bullae, privi-
 legia, latissime patens jurisdictionis. Ceteris, quibus nomen
 imposuerunt libertate Ecclesiastica retia contrahenda, pe-
 nid miserorum. Pecca erit Germania, donec manebit in
 suo errore, et donec studiosi publice non clamant, non
 scribunt contra noxios mores, quos nobis Roma mittit, cu-
 demque plebeculam admonent Romano fraudis, quod hactenus
 toties foliati, sub praetextu pietatis, pro palliis, pro con-
 firmationibus, pro Turca debellando, nunc ad majus in-
 commodum, cardinales in mediam Germaniam accipiunt.
 Nam quid hoc novitas Florentinorum parturial, brevi
 judicabit eventus, Ego te Martine saepe, cum de te sermo
 oritur, patrem patria solem appellare, dignum aenea
 statua et festis quobannis, qui primus ausus est vindicare
 populum Domini a noxiis opinionibus et rectam pietatem
 afferere. Perge, ut coepisti, relinque exemplum posteris. Nam
 ista facis non sine numine divo. Ad hoc respexit divina
 providentia cum te redeuntem a Parentibus caeleste ful-
 men veluti alterum Paulum ante oppidum Eufurdianum
 in terram prostravit, atque intra Augustiniana septa
 compulsi est nostro consortio fructibus. Quo discessu post hoc
 tempus et si rara fuerit familiaritas nostra, animus
 tamen meus semper tuus mansit, ut potuisses animadver-
 tere, ex epistola, quam superiore anno ad te misi Augo-
 ristam, si fuisset redita, quo tempore te sumo studio

commendavi Thomae Fuchsio equiti auctoritate apud Caesarem
 Spectato, fatigatus quidem es hactenus et corpore et famula,
 multa perpeffus, sed ardua sine gravi labore non perfici-
 untur, ubi finis erit, malorum meminisse, juvabit et diem
 transivi per aquam et ignem, ut saluus factus sum. Tum in
 te multum factum convertet Germania, tunc verbum Dei
 abs te cum admiratione audiat. Sed per tuam mansuetu-
 dinem te rogo, ne post descendas in arenas disputationis
 publicae, praesertim contra temerarios. Nescisne, quod prius
 aiant contra verbosum noli contendere verbis, disputa in
 tuum monasterium calano quiete, exactissime habetur
 disputatio, quo chartis mandatur, quia verbis citro, fertur
 caret iudicio et sepe animam disputantis a vero perturbat
 ne interim diem turpe esse Theologo ad iurgia descendere
 ut primum constat at nobis dies contentione displicuit
 silium. Novit enim Bononia mores Eckianos, novit et
 enna, bene tamen cessit pro nobis, testibus exptis Langis et
 Melanctonis. Vale et me amica, ego te amare non desine
 honorem tuum, quantum ejus fieri potest, hic habeo
 ignosce extemporalitati, malim teum verbosum et sine ver-
 ba scribere, quam accurate brevem contexere epistolam
 Vix licuit revidere. Bononia XVI. kal. Novembris
 M. D. XIX.

Crotus Rubianus.

Spau
a,
Kiz
riq.
in
Be
let
riq
p
in
et
L
abat
c
c
et
rij
e
e
lebo
e
Sol
rij

[Faint, illegible handwriting in cursive script, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

V
 S. D.
 suis
 suis
 liter
 pro
 tri
 erit
 diem
 nos
 M.
 Ne
 faci
 inop
 duo
 S. P.
 per
 peri
 min
 Nih
 pra
 simp
 dere
 cis, a